

Gemeente Steenbergen

Werkbladen Gemeentelijke Duurzaamheidsindex

GDI-2016

Duizend Duurzame Daden

www.gdindex.nl - info@gdindex.nl

Oktober 2016

1. Gebruik van de werkbladen

De werkbladen bieden iedere belangstellende praktische informatie die helpt om met elkaar te werken aan een duurzame leef- en woonomgeving.

Ze laten de opbouw van de GDI zien - het raamwerk met de 24 indicatoren en een korte omschrijving van de onderliggende gegevens - en veel belangwekkende data, die eenieder rustig kan bekijken of met anderen kan bespreken. Waar liggen de (beste) mogelijkheden om de duurzaamheid te verbeteren? Zo kan je bepalen met welke activiteiten je aan de slag wilt gaan, op weg naar een duurzame samenleving.

En wie daar al volop mee bezig is, kan uit de werkbladen inspiratie opdoen om met elkaar nog meer te doen, om ook andere dingen te doen of juist anderen te stimuleren om aan de slag te gaan. Voor iedereen op de manier die het beste bij hem of haar past.

informatie
bekijken

met elkaar
bespreken

aan de slag!

2. Raamwerk GDI

De GDI omvat de 3 dimensies van duurzaamheid: Mens en Maatschappij, Milieu en Energie en Economie. Deze worden gevormd door 9 categorieën die zijn opgebouwd uit 24 indicatoren, zoals onderstaand raamwerk laat zien.

Gemeentelijke Duurzaamheidsindex GDI-2016	Mens en Maatschappij	Basisbehoeften	1. Minima 2. Onderwijs 3. Sociale zekerheid
		Persoonlijke ontwikkeling	4. Gender gelijkheid 5. Gezondheid 6. Sport
		Sociale ontwikkeling	7. Burgerparticipatie 8. Veiligheid
	Milieu en Energie	Kwaliteit Milieu & Natuur	9. Water 10. Lucht 11. Natuur
		Grondstoffen	12. Huishoudelijk afval 13. Afvalscheiding
		Klimaat en energie	14. Energiegebruik woningen 15. Energiebesparing woningen 16. CO ₂ uitstoot woningen 17. Hernieuwbare energie
		Mobiliteit	18. Vervoerswijze 19. CO ₂ uitstoot wegverkeer
	Economie	Werk	20. Werkloosheid 21. Jeugdwerkloosheid 22. Werkgelegenheid
		Openbare Financiën	23. Solvabiliteit 24. Woonlasten

3. De indicatoren en basisgegevens

Een omschrijving van de basisgegevens voor elk van de 24 indicatoren, het jaar waarop de data betrekking hebben en de bron van de data.

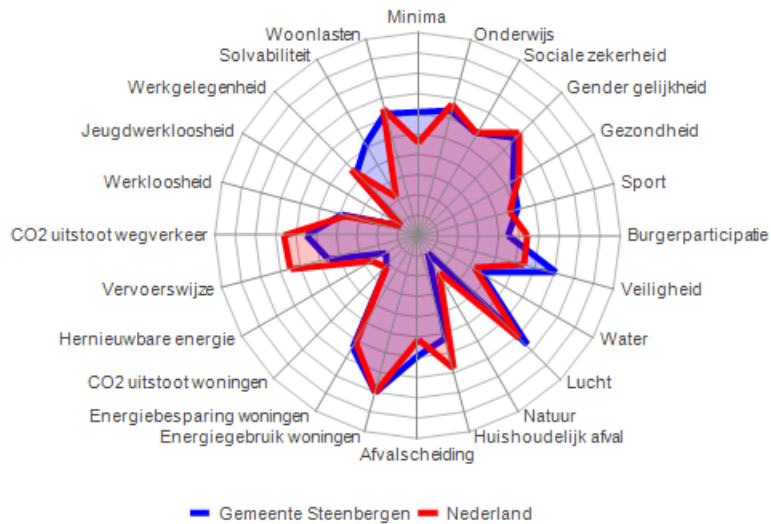
	Basisgegevens	Omschrijving	Jaar	Bron
1	Mnira	% personen <105% sociaal minimum	2013	CBS
2	Onderwijs	% voortijdig schoolverlaters in VO en MBO	2014	DUO
3	Sociale zekerheid	aantal uitkeringen per 1000 inwoners	2016	UWV
4	Gender gelijkheid	arbeidsparticipatie vrouwen in % arbeidsparticipatie mannen	2015	CBS
5A	Ernstig overgewicht volwassenen	% volwassenen met ernstig overgewicht	2012	Gezondheidsmonitor
5B	Overgewicht kinderen	% kinderen met overgewicht	2012	CBS
6	Sport	% personen > 19 jaar die voldoen aan de bewegnorm (NNGB)	2012	Gezondheidsmonitor
7	Burgerparticipatie	opkomstpercentage Gemeenteraadsverkiezingen 2014	2014	Kiesraad
8	Veiligheid	aantal misdrijven per 1000 inwoners	2015	CBS
9	Water	biologische kwaliteit oppervlaktewater	2015	KRW, FBL
10A	Lucht NO ₂	concentratie NO ₂ , in µg/m ³	2015	NSL
10B	Lucht PM ₁₀	concentratie PM ₁₀ , in µg/m ³	2015	NSL
11	Natuur	natuurkwaliteit in %	2013	Alterra, CBS, FBL
12	Huishoudelijk afval	totaal huishoudelijk afval, kg/inwoner	2014	Afvalmonitor
13	Afvalscheiding	scheidingspercentage huishoudelijk afval	2014	Afvalmonitor
14	Energiegebruik woningen	energiegebruik woningen, publ. dienstverlening, kWh/inw	2014	Klimaatmonitor
15	Energiebesparing woningen	energiebesparing woningen en publ. dienstverlening, 2012-2014, %	2014	Klimaatmonitor
16	CO ₂ uitstoot woningen	CO ₂ uitstoot woningen en publ. dienstverlening, ton/inwoner	2014	Klimaatmonitor
17	Hernieuwbare energie	productie hernieuwbare energie, kWh/inw.	2014	Klimaatmonitor
18	Vervoerswijze	% verplaatsingen anders dan per auto	2013	KpVV
19	CO ₂ uitstoot wegverkeer	CO ₂ uitstoot wegverkeer, ton/inwoner	2014	Klimaatmonitor
20	Werkloosheid	% werkloosheid 25-75 jaar	2015	CBS
21	Jeugdwerkloosheid	% werkloze jongeren 15-25 jaar	2015	CBS
22	Werkgelegenheid	% verandering in aantal banen 2010-2014	2014	CBS
23	Solvabiliteit	ratio eigen vermogen/vreemd vermogen van een gemeente	2014	CBS, Coelo
24	Woonlasten	woonlasten meerpersoonshuishouden in % gemiddelde van alle gemeenten	2016	Coelo

4. De resultaten in een oogopslag

4.1 Gemeente Steenberg GDI-2016

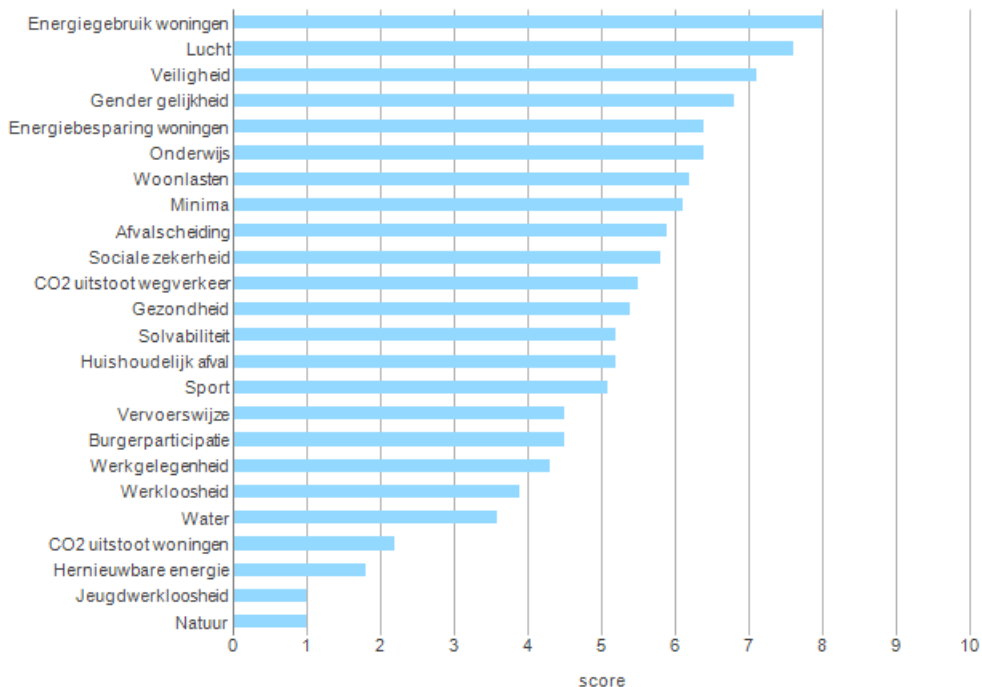
Het spinnenweb laat zien hoe duurzaam de gemeente is, aan de hand van de 24 indicatoren van de GDI. Daaronder zie je dezelfde scores in afnemende volgorde in een staafdiagram.

Figuur 4.1.1: Gemeente Steenberg: indicatoren GDI-2016 en het gemiddelde van Nederland

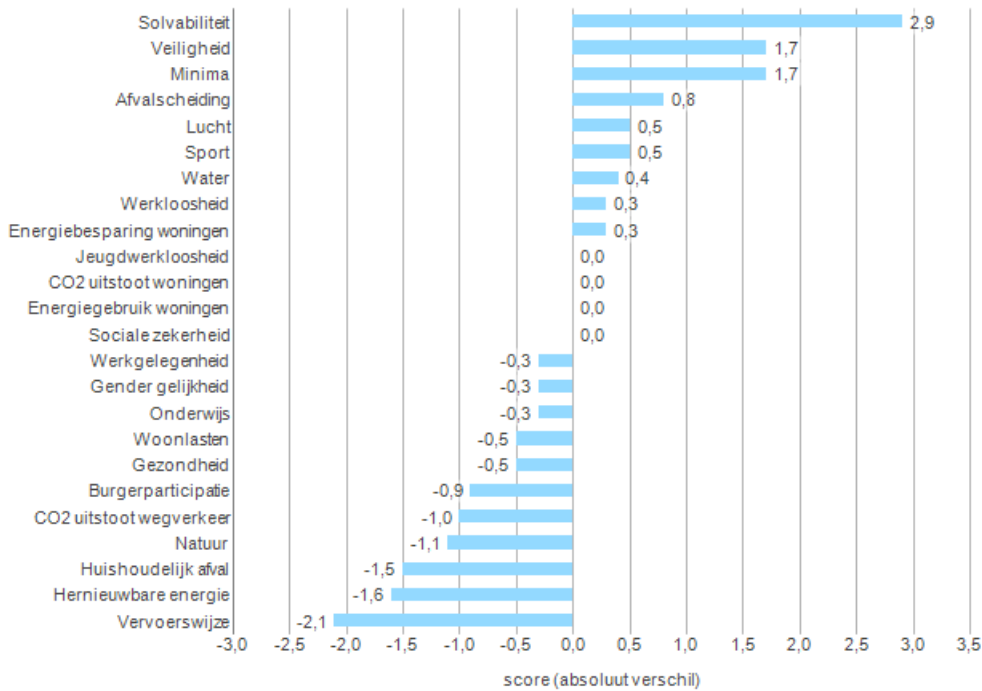
Toelichting op het spinnenweb: het midden van het web - score 0 - geeft aan: niet-duurzaam; de buitenste cirkel - score 10 - geeft aan: duurzaam. Hoe voller het web, hoe duurzamer je gemeente is. De scores van je eigen gemeente zijn blauw; de gemiddelde scores van alle 390 gemeenten worden weergegeven door de rode lijn.

Figuur 4.1.2: Gemeente Steenberg: indicatoren GDI 2016

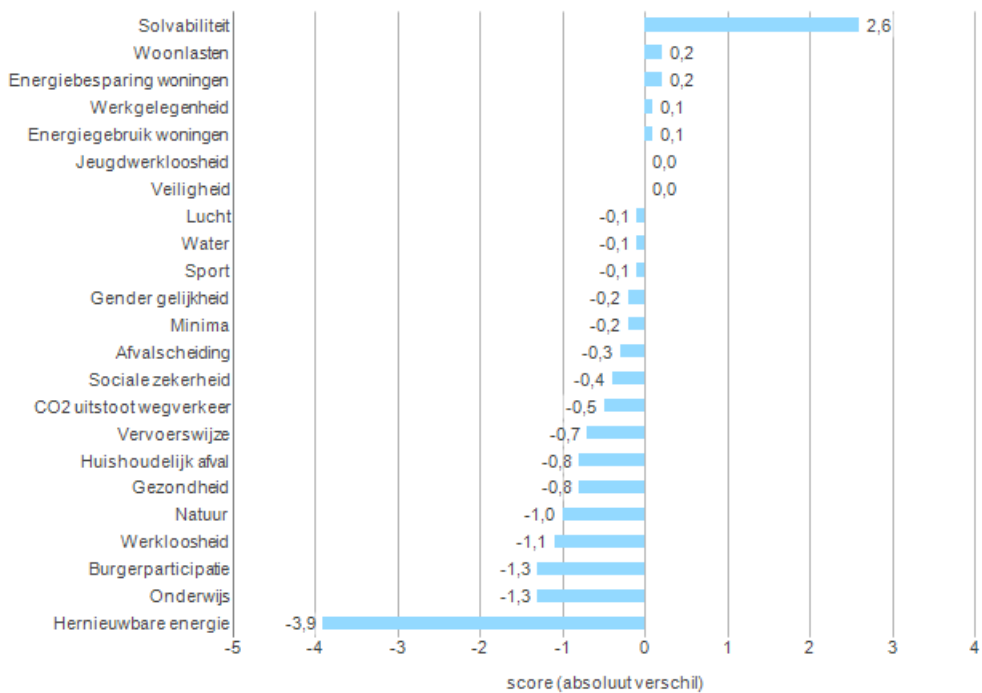

4.2 Gemeente Steenbergen vergeleken met het gemiddelde van alle 390 gemeenten en met het gemiddelde van dezelfde grootteklasse

Figuur 4.2.1: Vergelijking indicator scores gemeente Steenbergen met het gemiddelde van Nederland

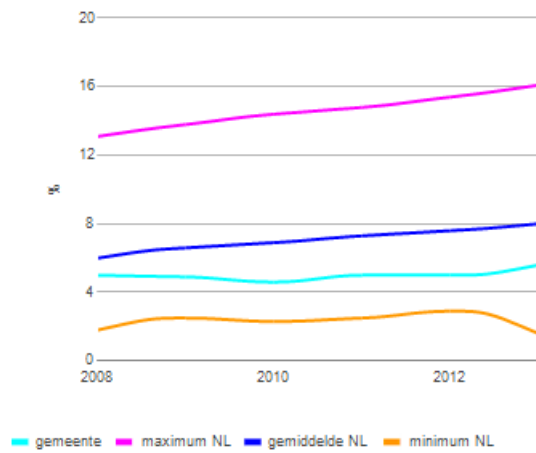
Figuur 4.2.2: Vergelijking indicator scores gemeente Steenbergen met het gemiddelde van dezelfde grootteklasse

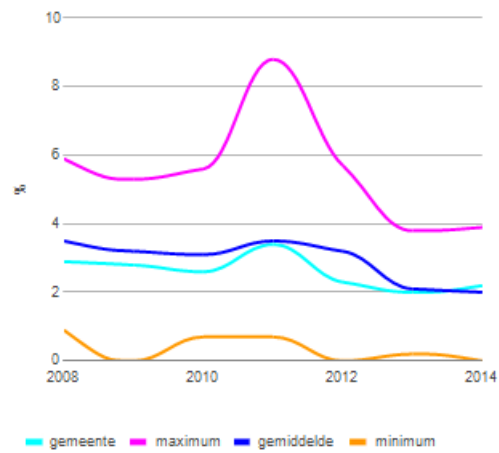
4.3 Gemeente Steenbergen: een overzicht van de basisgegevens voor 2008-2016

Onderstaande grafieken tonen de waarden van de basisgegevens van de gemeente en het maximum, minimum en gemiddelde van alle gemeenten samen (gemiddelde Nederland).

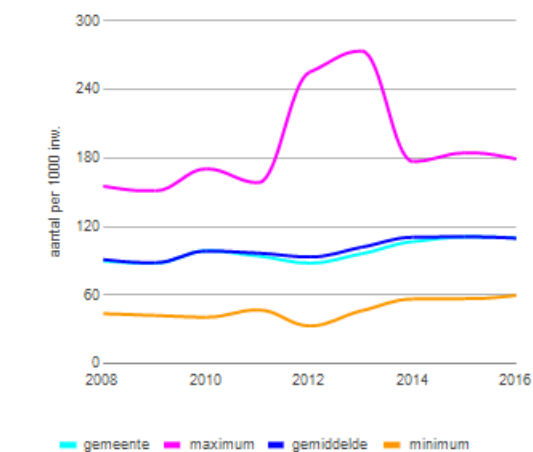
Figuur 4.3.1: Minima

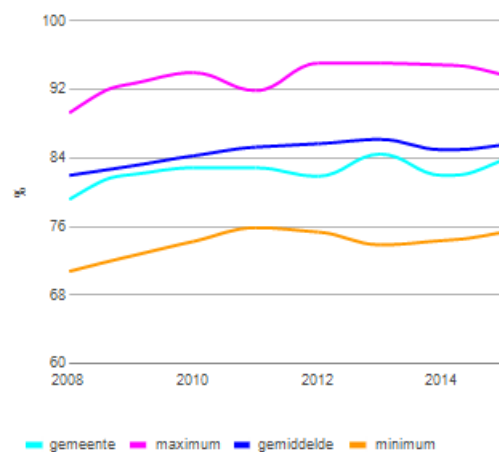
Figuur 4.3.2: Onderwijs

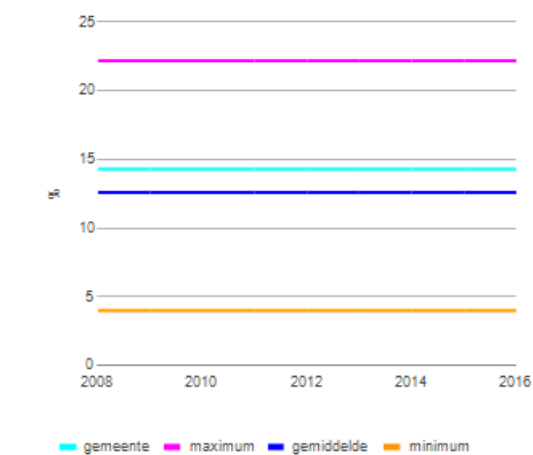
Figuur 4.3.3: Sociale zekerheid

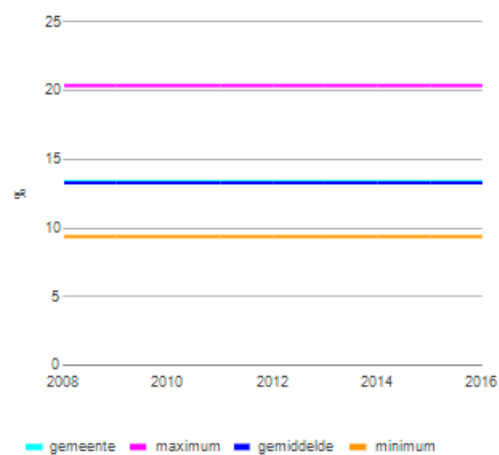
Figuur 4.3.4: Gender

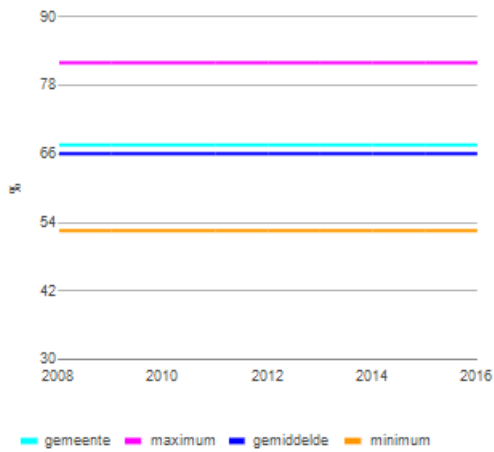
Figuur 4.3.5: Ernstig overgewicht volwassenen

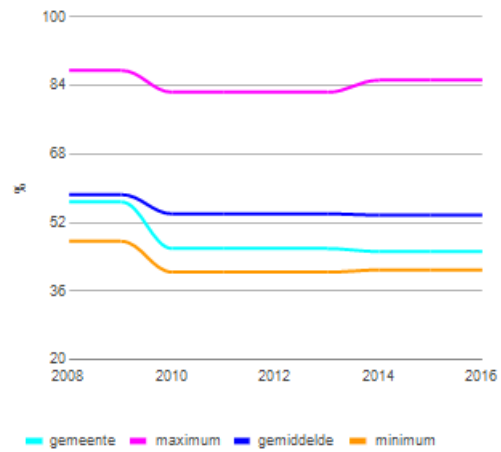
Figuur 4.3.6: Overgewicht kinderen

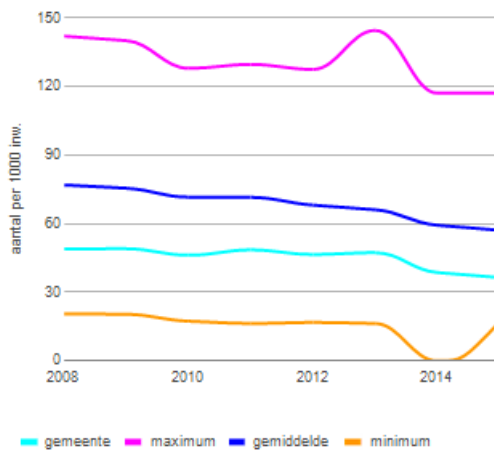
Figuur 4.3.7: Sport

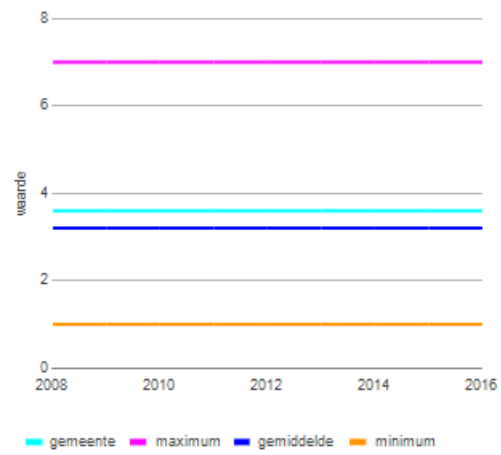
Figuur 4.3.8: Burgerparticipatie

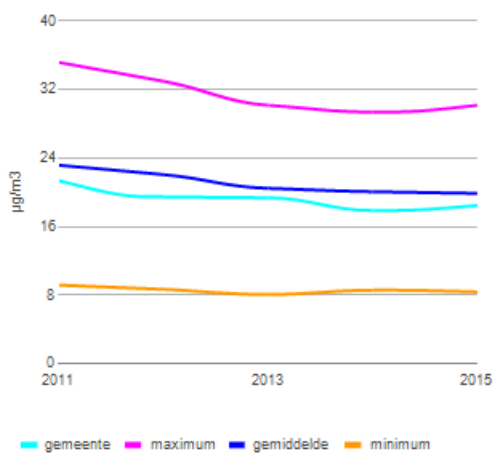
Figuur 4.3.9: Veiligheid

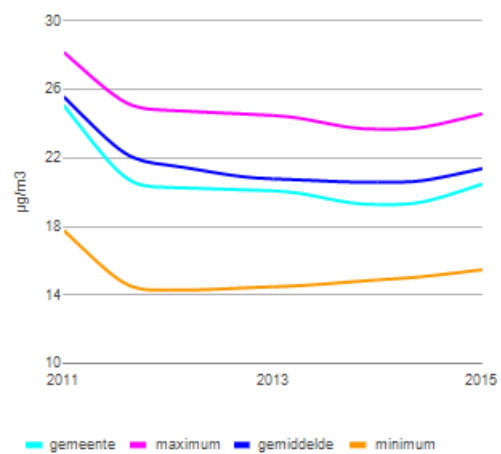
Figuur 4.3.10: Water

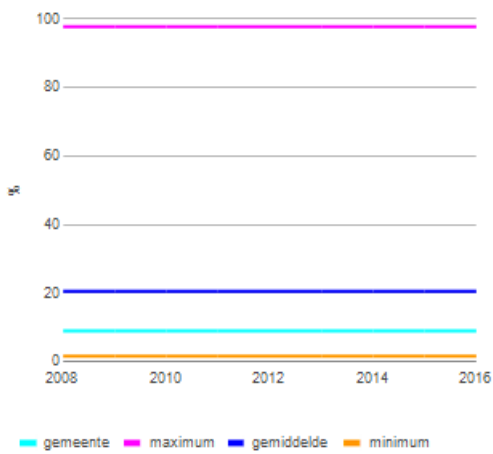
Figuur 4.3.11: Lucht NO₂

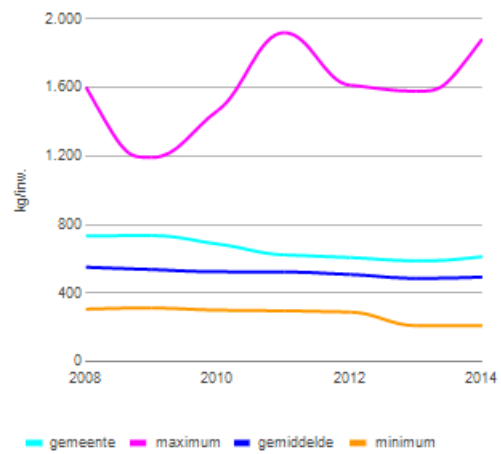
Figuur 4.3.12: Lucht PM₁₀

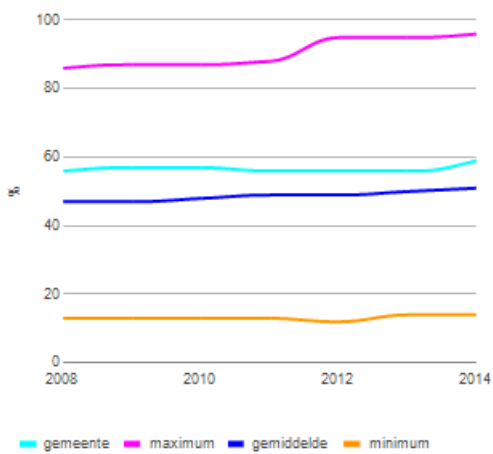
Figuur 4.3.13: Natuur

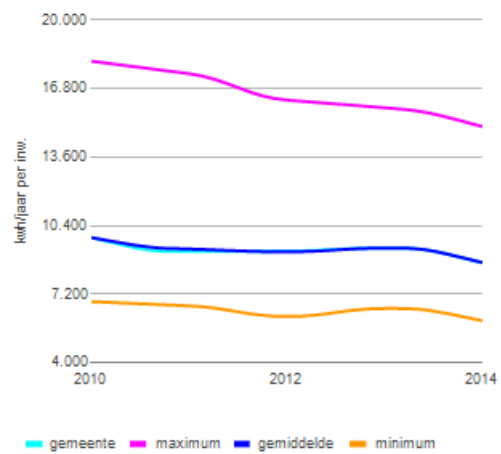
Figuur 4.3.14: Huishoudelijk afval

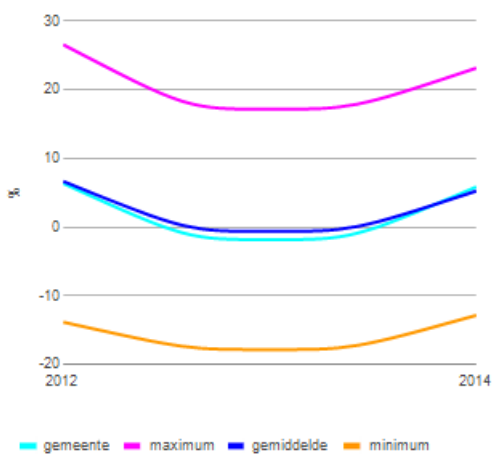
Figuur 4.3.15: Afvalscheiding

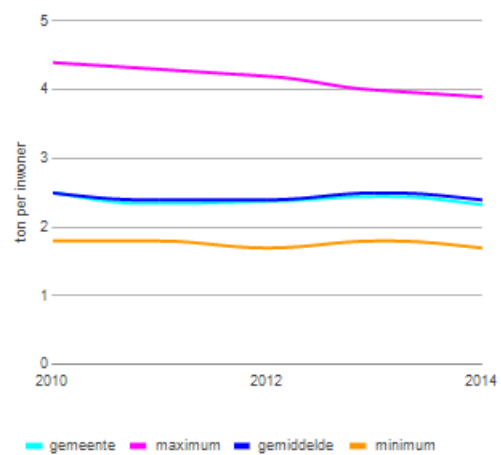
Figuur 4.3.16: Energiegebruik woningen

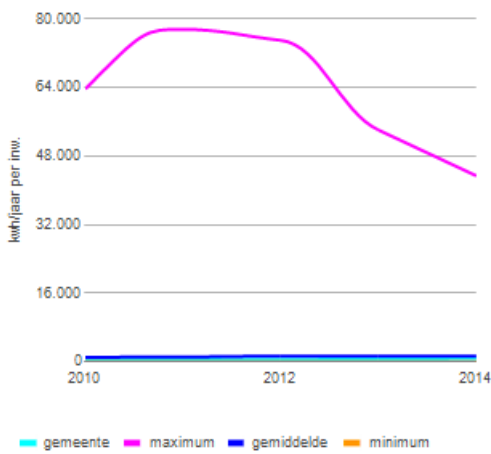
Figuur 4.3.17: Energiebesparing woningen

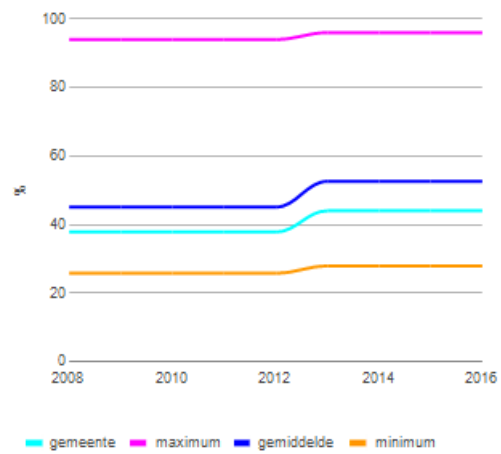
Figuur 4.3.18: CO2 uitstoot woningen

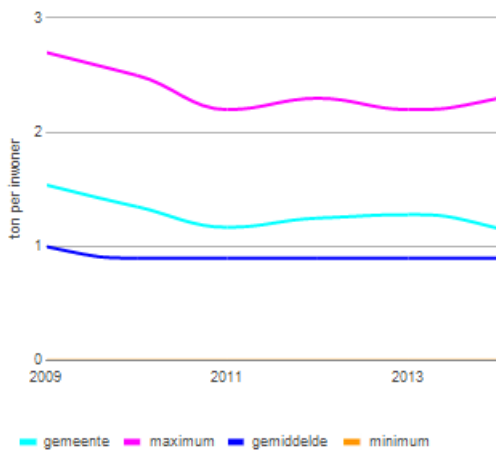
Figuur 4.3.19: Hernieuwbare energie

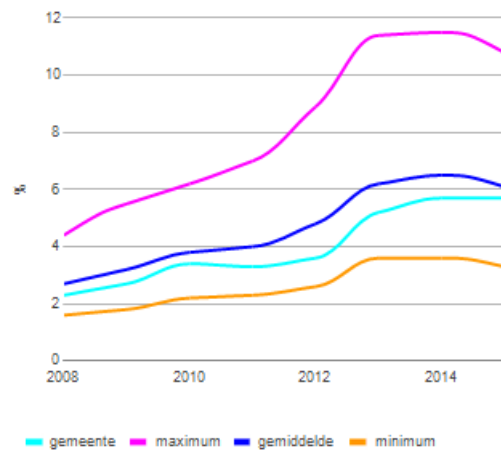
Figuur 4.3.20: Vervoerswijze

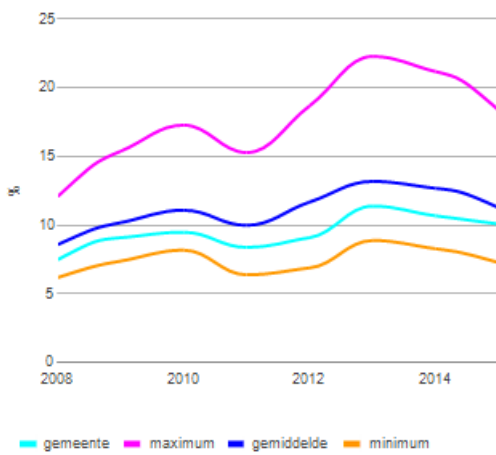
Figuur 4.3.21: CO2 uitstoot wegverkeer

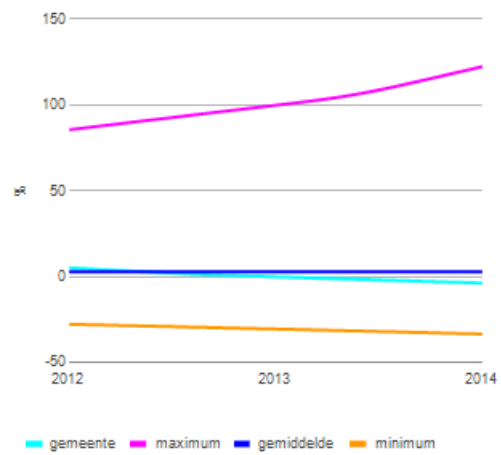
Figuur 4.3.22: Werkloosheid

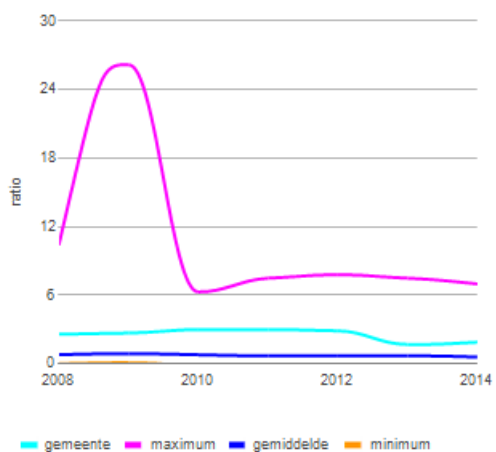
Figuur 4.3.23: Jeugdwerkloosheid

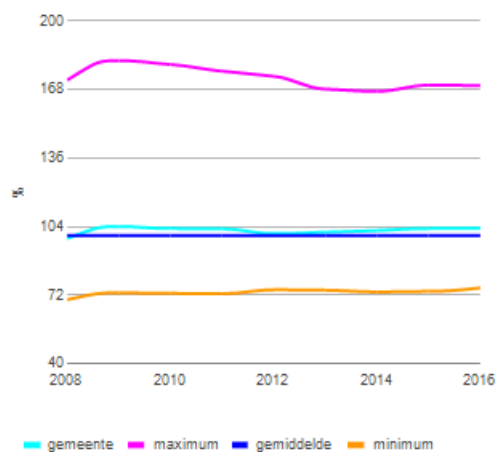
Figuur 4.3.24: Werkgelegenheid

Figuur 4.3.25: Solvabiliteit

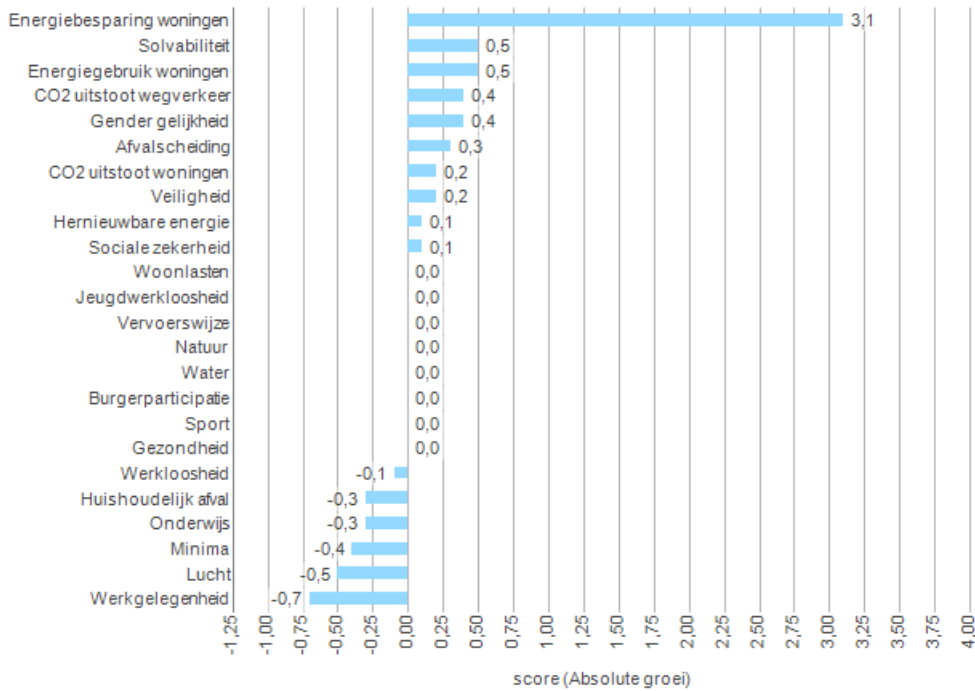

Figuur 4.3.26: Woonlasten

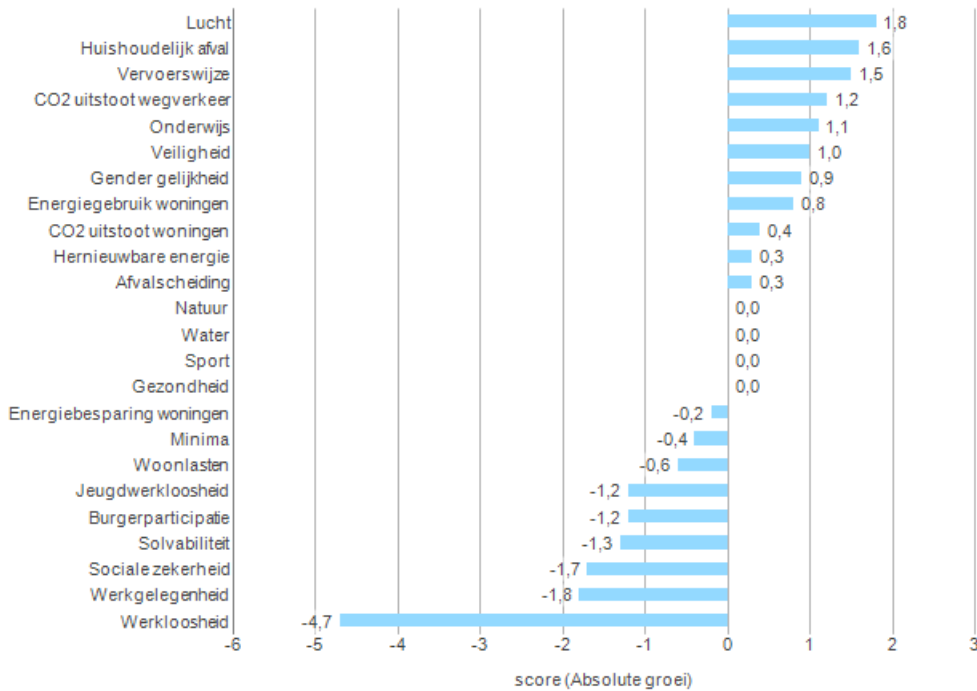

4.4 Gemeente Steenbergen, vooruitgang 2015-2016 en 2008-2016

Figuur 4.4.1: Vooruitgang indicator scores Gemeente Steenbergen 2016 t.o.v. 2015

Figuur 4.4.2: Vooruitgang indicator scores Gemeente Steenbergen 2016 t.o.v. 2008

5. Basisgegevens 2008-2016

	Basisgegevens	Eenheid	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Mnimra	%	5,0	4,9	4,6	5,0	5,0	5,6			
2	Onderwijs	%	2,9	2,8	2,6	3,4	2,3	2,0	2,2		
3	Sociale zekerheid	per 1000 inw.	90,2	88,2	99,0	94,5	88,3	96,4	107,1	111,2	110,3
4	Gender gelijkheid	%	79,2	82,1	82,9	82,9	81,9	84,5	82,0	83,9	
5A	Ernstig overgewicht volwassenen	%					14,3				
5B	Overgewicht kinderen	%					13,4				
6	Sport	%					67,6				
7	Burgerparticipatie	%			46,0				45,3		
8	Veiligheid	per 1000 inw.	48,9	49,1	46,3	48,6	46,6	47,4	38,7	36,5	
9	Water	waarde								3,6	
10A	Lucht NO ₂	µg/m ³				21,4	19,5	19,4	17,9	18,5	
10B	Lucht PM ₁₀	µg/m ³				25,1	20,3	20,1	19,3	20,5	
11	Natuur	%						9,0			
12	Huishoudelijk afval	kg/inw.	734	737	688	625	609	590	614		
13	Afvalscheiding	%	56	57	57	56	56	56	59		
14	Energiegebruik woningen	kWh/inw.			9.856	9.200	9.220	9.363	8.675		
15	Energiebesparing woningen	%						6,4	-1,8		
16	CO ₂ uitstoot woningen	ton/inw.			2,51	2,35	2,38	2,45	2,33		
17	Herneuw bare energie	kWh/inw.			610	645	607	689	725		
18	Vervoerswijze	%	37,9					44,1			
19	CO ₂ uitstoot wegverkeer	ton/inw.		1,54	1,35	1,17	1,25	1,28	1,16		
20	Werkloosheid	%	2,3	2,7	3,4	3,3	3,6	5,2	5,7	5,7	
21	Jeugdwerkloosheid	%	7,5	9,1	9,5	8,4	9,1	11,4	10,7	10,1	
22	Werkgelegenheid	%					5,2	0,0	-3,6		
23	Solvabiliteit	ratio	2,6	2,7	3,0	3,0	2,9	1,7	1,9		
24	Woonlasten	%	98,5	104,1	103,2	103,1	100,8	101,5	102,3	103,2	103,2

6. Indicatorscores 2008-2016

	Indicator	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1	Mnima	6,5	6,5	6,5	6,5	6,6	6,8	6,5	6,5	6,1
2	Onderwijs	5,2	5,2	5,2	5,4	5,7	4,4	6,2	6,7	6,4
3	Sociale zekerheid	7,5	7,7	6,8	7,1	7,6	7,0	6,1	5,7	5,8
4	Gender gelijkheid	5,8	5,8	6,4	6,6	6,6	6,4	6,9	6,4	6,8
5	Gezondheid	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4	5,4
6	Sport	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
7	Burgerparticipatie	5,7	5,7	4,6	4,6	4,6	4,6	4,5	4,5	4,5
8	Veiligheid	6,1	6,1	6,1	6,3	6,1	6,3	6,2	6,9	7,1
9	Water	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
10	Lucht	5,8	5,8	5,8	5,8	5,8	7,5	7,6	8,1	7,6
11	Natuur	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
12	Huishoudelijk afval	3,6	3,6	3,6	3,5	4,2	5,0	5,2	5,5	5,2
13	Afvalscheiding	5,6	5,6	5,6	5,7	5,7	5,6	5,6	5,6	5,9
14	Energiegebruik woningen	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2	7,6	7,6	7,5	8,0
15	Energiebesparing woningen	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	6,6	3,3	6,4
16	CO ₂ uitstoot woningen	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9	2,2	2,1	2,0	2,2
17	hernieuw bare energie	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,5	1,7	1,8
18	Vervoerswijze	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	4,5	4,5	4,5	4,5
19	CO ₂ uitstoot wegverkeer	4,3	4,3	4,3	4,3	4,8	5,4	5,2	5,1	5,5
20	Werkloosheid	8,7	8,7	8,1	6,9	7,0	6,6	4,6	4,0	3,9
21	Jeugdwerkloosheid	2,2	2,2	1,0	1,0	1,5	1,0	1,0	1,0	1,0
22	Werkgelegenheid	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1	5,0	4,3
23	Solvabiliteit	6,4	6,4	6,4	6,6	7,1	7,1	6,9	4,7	5,2
24	Woonlasten	6,9	6,1	6,2	6,3	6,6	6,5	6,4	6,2	6,2

De scores van de indicatoren zijn berekend vanuit de basisgegevens. De daarvoor gebruikte formules staan op onze website: www.gdindex.nl/gdi/berekeningswijze

7. Een aantal succesfactoren

I. **Gedreven en bevrogen trekkers:**

Het succes hangt sterk af van de 'toevallige' aanwezigheid / beschikbaarheid van enthousiaste trekkers, met name onder de inwoners en het bedrijfsleven. Je kunt het toeval een handje helpen door actief te zoeken naar zulke trekkers en door zoveel mogelijk inwoners bij het proces te betrekken.

II. **Sluit aan bij al bestaande initiatieven:**

Door inwoners en bedrijven zijn al veel meer initiatieven genomen dan veelal bekend is. Sluit daar bij aan en versterk die waar nodig en mogelijk.

III. **Samenwerking:**

Niemand kan het alleen. Samenwerking tussen inwoners, bedrijven, organisaties en gemeente geeft veel energie.

IV. **Bedrijven:**

Ook trekkers vanuit het bedrijfsleven, al dan niet met een welbegrepen eigenbelang, zijn belangrijk voor succes.

V. **Informatie en communicatie:**

De kunst is om het enthousiasme vast te houden, zowel van de trekkers als van alle anderen. Veel informatie verstrekken, met grote regelmaat, en goede communicatie is daartoe uitermate zinvol. Het is belangrijk om te laten zien wat de directe effecten van alle inspanningen zijn. Dat stimuleert.

VI. **Een andere rol voor de gemeente:**

De gemeente, bestuur noch ambtelijk apparaat, kan het alleen doen en moet dat ook niet willen. Het gaat veel meer om het mobiliseren van anderen en vervolgens waar nodig stimuleren en faciliteren. Ook het mobiliseren van de denk- en daadkracht van ambtelijke collega's die niet expliciet duurzaamheid 'in hun portefeuille' hebben is nuttig en nodig.

VII. **Financiën:**

De beschikbaarheid van financiën – in de vorm van een geldpotje of een investeringsfonds – is zeker nuttig, al moet het belang daarvan niet worden overschat. Ook met een bescheiden bedrag vanuit de gemeente kan veel worden bereikt.

VIII. **Duurzaamheid is meer dan klimaat:**

Binnen veel gemeenten is duurzaamheid vooral aandacht voor Klimaat en energie. Duurzaamheid omvat ook afval, groen, milieu en zeker ook de vele aspecten van de sociale en de economische dimensie.

IX. **Ervaringen:**

Onderlinge uitwisseling van ervaringen – wat blijkt succesvol te zijn, wat is gebleken niet zo goed te werken etc. – is uitermate nuttig en mag best wat vaker plaats vinden.

X. **Laat je niet gek maken door cijfertjes:**

De beschikbare data zijn nuttig als hulpmiddel om met elkaar in gesprek te gaan, de juiste maatregelen te treffen en om de vooruitgang te monitoren. Maar cijfertjes kunnen ook een eigen leven leiden en dat is nu juist niet de bedoeling. Data, de cijfertjes, zijn er voor mensen, niet omgekeerd.